

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Input eerste contouren "Visie op participatie"	174943		

Middelburg, 25 juli 2022

Geachte voorzitter,

Bij diverse provinciale maatschappelijke opgaven participeren onze inwoners, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Naast de kennis en het draagvlak bij de beleidsvorming is ook betrokkenheid bij de uitvoering van beleid van belang om resultaten te bereiken. Samenwerking krijgt zo in de huidige praktijk op verschillende manieren vorm. Bij verschillende maatschappelijke- en strategische opgaven (onder andere bij Klimaatadaptatie, Omgevingsvisie en de Regionale Energie Strategie) hebben we gebruik gemaakt van een brede dialoog in de participatietrajecten.

In onze brief van 29 april 2022 met kenmerk 138108 hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken betreffende de motie "Van inspraak naar participatie" d.d. november 2021. Eén van de punten was een toelichting op onze procesaanpak om te komen tot een visie op participatie (hierna de visie). Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de totstandkoming van de visie en bieden wij u een gelegenheid om input te leveren.

Voortgang

Inmiddels zijn er meerdere bijeenkomsten georganiseerd met de werkgroep en de klankbordgroep. In deze klankbordgroep zijn een viertal statenleden vanuit PS vertegenwoordigd. De opbrengst uit deze sessies zijn vertaald naar de eerste contouren die moeten leiden tot de visie.

Wij waren voornemens deze contouren dit jaar met u te delen via een Zicht op Beleid-sessie. De agenda's en de tijdsplanning maken het echter onmogelijk om, voor wij de visie aan u aanbieden, nog een dergelijke sessie te organiseren. Met het oog op de beoogde inwerkingtreding van de Omgevingsverordening op 1 januari 2023 is het echter wel van belang om nog dit jaar het participatiebeleid vast te stellen. Daarom stellen wij voor om het bijgevoegde visiedocument in de vergadering van de commissie Bestuur van 16 september te bespreken, zodat uw reacties en suggesties kunnen worden opgehaald. Uw input op de contouren van de visie zal vervolgens worden meegenomen in de uiteindelijke vorming van de visie.

Het proces

In de brief van 29 april 2022 met kenmerk 138108 hebben wij u in Addendum c. geïnformeerd over de gelijktijdige aanbieding van de Participatieverordening en de visie ter vastlegging aan Provinciale Staten. Vanwege het feit dat de wet 'Versterking participatie op decentraal niveau' nog niet is behandeld door de Tweede- en Eerste Kamer en deze wet invloed heeft op hoe een participatieverordening er uit moet komen te zien, stelt Gedeputeerde Staten voor om deze verordening in 2023 met uw Staten vast te stellen.

Wij stellen voor om het participatiebeleid van de provincie Zeeland, dat wij zullen neerleggen in de 'Visie op Participatie', in december aan uw Staten aan te bieden om deze gelijktijdig met de beoogde inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2023 in te laten gaan. De huidige gedateerde 'Inspraakverordening Zeeland 2010' zal op alleen juridische gronden voor herziening aan uw Staten worden aangeboden. Gezamenlijk met uw Staten willen we in 2023 op basis van de 'Visie op Participatie' komen tot de vaststelling van een participatieverordening waarin alle vormen van participatie, ook de inspraak, zijn opgenomen.

De opbouw van het visiedocument

Participatie is een breed begrip. Tijdens de werkbijeenkomsten is dit ook naar voren gekomen. Iedereen heeft zijn eigen beeld bij participatie. Hoe participatie moet worden toegepast, welke vormen er mogelijk zijn en welke doelgroepen er betrokken moeten worden is afhankelijk van de situatie. In de toelichting bij de Omgevingswet wordt onder participatie verstaan: het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit. Ook is naar voren gekomen dat de Provincie in de afgelopen jaren al veel kennis en kunde heeft vergaard door participatie bij verschillende processen in te zetten. Deze ervaringen nemen wij mee in het visiedocument.

Het is onmogelijk om op voorhand voor elk denkbaar scenario te doordenken, beschrijven en vastleggen hoe participatie wordt ingezet. Daarom zijn wij tot de conclusie gekomen dat de visie in de eerste plaats moet beschrijven hoe de provincie Zeeland haar rol ziet als participerende overheid en als midden-bestuur in relatie tot de burger. Aan deze visie worden vervolgens verschillende uitgangspunten verbonden, waarvan wij met elkaar vinden dat deze op zijn minst meegenomen moeten worden in de afweging om participatie wel of niet toe te passen, in welke vorm en met wie. Hierdoor is de visie breed toepasbaar door de gehele provinciale organisatie.

De visie vertalen we uiteindelijk naar een participatieverordening, waarmee de Provincie zich committeert aan deze nieuwe set van 'spelregels'. Echter, wij zijn ons er ook van bewust dat de rol van het midden-bestuur en de toepassing van participatie aan veranderingen onderhevig kunnen zijn. Daarom bouwen we in het visiedocument een periode in waarna geëvalueerd wordt.

Kunt u zich vinden in de voorgestelde opbouw van het visiedocument? Welke kaders mogen hierin volgens u absoluut niet ontbreken?

De inhoud van het visiedocument

Zoals hierboven beschreven, wordt het document opgebouwd uit een vertaling van de visie, met daaraan een aantal uitgangspunten gekoppeld. De visie en uitgangspunten worden gevormd door de input die wij hebben opgehaald uit de sessies.

Vanuit de werk- en klankbordgroep zijn denkbeelden, argumenten, ideeën en suggesties opgehaald over participatie. Veel van de opgehaalde informatie kent een gemene deler in beide groepen, maar op een aantal onderdelen hoorden wij een uniek geluid. De opbrengst van deze sessies hebben wij in vrije vertaling en willekeurige volgorde, beschreven in onderstaande punten en komen terug in het uiteindelijke visiedocument.

Opbrengst

- Als overheid willen wij **open, transparant** en **benaderbaar** zijn. Als instrument hiertoe zetten wij op onderdelen participatie in.
- Als Provincie Zeeland willen wij dat ons beleid **herkenbaar** is en wordt gevormd vanuit het principe '**Samen denken, agenderen en uitvoeren**'.
- De term participatie moet worden **gekaderd**. Dit brede begrip roept verschillende beelden op bij alle partijen. De visie beschrijft helder wat Provincie Zeeland onder participatie verstaat.
- We willen dat burgers, maatschappelijke organisaties, belangenverenigingen, etc. **meedoen**.

- We hebben oog voor de **rollen en bevoegdheden** van de deelnemers en doen aan **verwachtingsmanagement**. Hierover zijn we aan de voorkant duidelijk en blijven hier gedurende het participatieproces alert op, aangezien rollen soms ook kunnen wijzigen. Door de inzet van verwachtingsmanagement houden we partijen en onszelf scherp en voorkomen we teleurstellingen.
- Het uitgangspunt is dat participatie wordt toegepast, waar mogelijk. Het **'ja, tenzij...'** principe. Per situatie wordt afgewogen of participatie mogelijk is en in welke vorm. Om deze afweging te maken wordt gebruik gemaakt van landelijk bekende systematiek, waaronder de **participatieladder** en het **participatiekompas** van het NSOB.
- We erkennen dat participatie op verschillende niveaus een andere inhoud betekent. We maken onderscheid tussen participatiedemocratie, netwerksturing, participatie in beleid, burgerinitiatief, etc. We staan **open voor alle vormen van participatie** en analyseren per situatie om welke vorm van participatie het gaat.
- De positie, rol en bevoegdheid van **de volksvertegenwoordiging** wordt onderkend. Het participatieproces vraagt dan ook om het **vroegtijdig informeren en betrekken** van de volksvertegenwoordiging.
- We staan voor een brede betrokkenheid en gedragenheid van ons beleid. We zoeken daarom per onderwerp door middel van een **stakeholdersanalyse** naar de juiste doelgroep. Daarbij hebben we oog voor een brede afvaardiging en kijken we breder dan alleen de **usual suspects**. De doelgroep **jeugd** geven we daarbij in het bijzonder aandacht.
- Participatie is niet alleen een vraag vanuit de overheid. Ook kan er op **initiatief van burgers** gevraagd worden om participatie van ons. Hier staan wij voor open en wegen per situatie af wat de rol van de Provincie kan zijn.
- We volgen de **actualiteiten** op het gebied van participatie. Er speelt veel rondom participatie in relatie tot de vormgeving van de democratie. Er zijn voorbeelden als burgerberaden, vernieuwing democratische legitimatie, etc. Wij volgen deze actualiteiten, zowel (inter)nationaal, interprovinciaal en lokaal. Hierin nemen wij een **actieve houding** aan in het informeren van onze volksvertegenwoordiging en **faciliteren** wanneer hierom wordt gevraagd.
- Provincie Zeeland deelt een grensgebied met Vlaanderen. In ons participatieproces en stakeholdersanalyse houden we rekening met dit gegeven en betrekken de **grensoverschrijdende samenwerking** indien nodig.
- Er zijn verschillende **(digitale) instrumenten** beschikbaar om in te zetten bij participatie. We brengen de reeds bestaande instrumenten in beeld en ontwikkelen ze daar waar nodig. Hierbij hebben we oog voor de instrumenten die reeds in het land al gebruikt worden.
- Uit ervaring weten we dat participatie vaak wordt toegepast bij de totstandkoming van beleid en/of initiatieven. Er is **weinig aandacht voor participatie nadat het beleid of initiatief is gerealiseerd** en soms nog minder aandacht voor **een evaluatie**. In ons visiedocument leggen wij vast dat wij hier wel aandacht aan geven en minimaal een evaluatie uitvoeren.

**Heeft u hier nog punten aan toe te voegen?
Zijn er onderdelen waarop u op- en/of aanmerkingen over heeft?**

Wij hopen met deze brief u voldoende op de hoogte te hebben gebracht van de stand van zaken rond de visie en zien uw input in de commissie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.